

Brüssel, 18.2.2026
COM(2026) 85 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

**komisjonile taimekahjustajatevastaseid kaitsemeetmeid käsitleva määrusega
(EL) 2016/2031 (taimetervise määrus) antud delegeeritud õigusaktide vastuvõtmise
õiguse kasutamise kohta**

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

komisjonile taimekahjustajatevastaseid kaitsemeetmeid käsitleva määrusega (EL) 2016/2031 (taimetervise määrus) antud delegeeritud õigusaktide vastuvõtmise õiguse kasutamise kohta

1. SISSEJUHATUS

Määrus (EL) 2016/2031, mis käsitleb taimekahjustajatevastaseid kaitsemeetmeid (taimetervise määrus),¹ võeti vastu 2016. aastal. Määrus jõustus 15. novembril 2016 ja seda kohaldatakse alates 14. detsembrist 2019.

Kõnealuse määrusega on asendatud viis taimetervist käsitlevat direktiivi ning sellega nähakse ette riskipõhine ja ennetavam lähenemisviis taimetervise kaitsmisele liidu territooriumil. Sellega nähakse ette uuringud taimekahjustajate esinemise kohta, puhangute õigeaegne avastamine ja nendest teatamine, üksikasjalikud hävitamis- ja tõkestamiseeskirjad, taimekahjustajate prioriseerimine, situatsiooniplaanid, simulatsiooniõppused, rangemad impordieeskirjad, ühtlustatud sertifitseerimine ja ettevõtjate paindlikum lähenemisviis sertifitseerimiseks pädeva asutuse ametliku järelevalve all. Uut korda täiendatakse ja toetatakse määrusega (EL) 2017/625² kehtestatud ametliku kontrolli eeskirjadega.

Määruse (EL) 2016/2031 kohaselt on komisjonil õigus võtta vastu suur hulk rakendusakte ja delegeeritud õigusakte. Samuti on määrusega pandud komisjonile kohustus anda kaasseadusandjatele aru määruses sätestatud delegeeritud volituste rakendamise kohta.

2. ÕIGUSLIK ALUS

Käesoleva aruande esitamise kohustus on sätestatud määruse (EL) 2016/2031 artikli 105 lõikes 2. Selle sätte alusel on komisjonil õigus võtta alates 13. detsembrist 2016 viie aasta jooksul vastu delegeeritud õigusakte asjaomases sättes osutatud küsimustes ning komisjon peab esitama delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta määrus (EL) 2016/2031, mis käsitleb taimekahjustajatevastaseid kaitsemeetmeid, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) nr 228/2013, (EL) nr 652/2014 ja (EL) nr 1143/2014 ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 69/464/EMÜ, 74/647/EMÜ, 93/85/EMÜ, 98/57/EÜ, 2000/29/EÜ, 2006/91/EÜ ja 2007/33/EÜ (ELT L 317, 23.11.2016, lk 4, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/2031/oj>).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta määrus (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) 2016/429 ja (EL) 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus) (ELT L 95, 7.4.2017, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/625/oj>).

Komisjon esitas esimese asjakohase aruande 27. juulil 2021³. Käesolev aruanne käsitleb teist aruandeperioodi, st ajavahemikku 13. märtsist 2021 kuni 13. märtsini 2026.

Kõnealuse artikli kohaselt antakse komisjonile õigus võtta vastu kõnealuse määruse artikli 6 lõikes 2, artiklis 7, artikli 8 lõikes 5, artikli 19 lõikes 7, artiklis 21, artikli 32 lõikes 5, artikli 34 lõikes 1, artiklis 38, artikli 43 lõikes 2, artikli 46 lõikes 2, artikli 48 lõikes 5, artiklis 51, artikli 65 lõikes 4, artikli 71 lõikes 4, artikli 76 lõikes 4, artikli 81 lõikes 2, artikli 83 lõikes 6, artikli 87 lõikes 4, artikli 89 lõikes 2, artikli 96 lõikes 2, artikli 98 lõikes 1, artikli 99 lõikes 1, artikli 100 lõikes 4, artikli 101 lõikes 5 ja artikli 102 lõikes 6 osutatud delegeeritud õigusakte.

Määruse artikli 105 lõikes 2 on sätestatud, et volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist, ning artikli 105 lõikes 3 on sätestatud, et Euroopa Parlament ja nõukogu võivad volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta.

3. DELEGEERITUD VOLITUSTE RAKENDAMINE

Komisjon rakendas aruandeperioodil, nimelt ajavahemikul 13. märtsist 2021 kuni 13. märtsini 2026 oma delegeeritud volitusi, võttes vastu järgmised delegeeritud õigusaktid.

- Komisjoni 10. juuni 2022. aasta delegeeritud määrus (EL) 2022/1456, millega kehtestatakse erand Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/2031 artikli 43 lõikest 1 seoses imporditingimustega sellise laskemoonakastide kujul puidust pakkematerjali toomiseks liitu, mis on pärit Ameerika Ühendriikidest, on Ameerika Ühendriikide kaitseministeeriumi kontrolli all ja on valmistatud enne 1. septembrit 2007⁴.
- Komisjoni 14. septembri 2022. aasta delegeeritud määrus (EL) 2022/2404, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/2031 ja sätestatakse kaitstavates piirkondades toimuvate karantiinsete taimekahjustajate uuringute üksikasjalikud eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni direktiiv 92/70/EMÜ⁵.

Nüüdseks on komisjon kasutanud seitsmel korral oma õigust määrusega (EL) 2016/2031 ette nähtud 27 võimalusest võtta vastu delegeeritud õigusakte. Mõned neist õigusaktidest võeti vastu mitme delegeeritud volituse alusel, kui õigusnormid olid sisult omavahel seotud. Mõnel juhul peeti vajalikuks koostada üks õigusakt mitme ristviidetega eraldi õigusakti asemel, et tagada lihtsus ja läbipaistvus, hõlbustada eeskirjade tõhusat kohaldamist ja vältida dubleerimist.

Lisaks on komisjon osana oma üldisest eesmärgist lihtsustada ELi poliitikat ja õigusakte vaadanud läbi kõik õigused võtta määruse (EL) 2016/2031 alusel vastu delegeeritud õigusakte ja rakendusakte.

³ Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule komisjonile taimekahjustajatevastaseid kaitsemeetmeid käsitleva määrusega (EL) 2016/2031 (taimetervise määrus) antud delegeeritud õigusaktide vastuvõtmise õiguse kasutamise kohta, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TEXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0425>.

⁴ ELT L 229, 5.9.2022, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/1456/oj.

⁵ ELT L 317, 9.12.2022; ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/2404/oj.

Allpool esitatud tabelis on näidatud, millised õigusaktid sisaldavad määruses (EL) 2016/2031 sätestatud asjakohaste õiguste alusel vastu võetud konkreetseid meetmeid.

Delegeeritud õigusakt	Määruses (EL) 2016/2031 sätestatud õigused
Komisjoni 13. märtsi 2019. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/827, milles käsitletakse kriteeriume, mida ettevõtjad peavad täitma Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/2031 artikli 89 lõike 1 punktis a sätestatud tingimustele vastamiseks, ja menetlusi nende kriteeriumide täitmise tagamiseks.	Artikli 89 lõige 2
Komisjoni 14. märtsi 2019. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/829, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/2031 taimekahjustajatevastaste kaitsemeetmete kohta ning lubatakse liikmesriikidel kehtestada ajutised erandid seoses ametliku testimise, teaduslike või hariduslike eesmärkide, katsete, sordivaliku või sordiaretusega.	Artikli 8 lõige 5 ja artikli 48 lõige 5
Komisjoni 1. augusti 2019. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/1702, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/2031, kehtestades prioriteetsete taimekahjustajate loetelu.	Artikli 6 lõige 2
Komisjoni 10. juuni 2022. aasta delegeeritud määrus (EL) 2022/1456, millega kehtestatakse erand Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/2031 artikli 43 lõikest 1 seoses imporditingimustega sellise laskemoonakastide kujul puidust pakkematerjali toomiseks liitu, mis on pärit Ameerika Ühendriikidest, on Ameerika Ühendriikide kaitseministeeriumi kontrolli all ja on valmistatud enne 1. septembrit 2007 (kehtetu).	Artikli 43 lõige 2
Komisjoni 14. septembri 2022. aasta delegeeritud määrus (EL) 2022/2404, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/2031 ja sätestatakse kaitstavates piirkondades toimuvate karantiinsete taimekahjustajate uuringute üksikasjalikud eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni direktiiv 92/70/EMÜ.	Artikli 32 lõige 5 ja artikli 34 lõige 1

Mõnda määruses (EL) 2016/2031 sätestatud õigust ei ole aruandeperioodil allpool selgitatud põhjustel kasutatud.

- Seni ei ole kasutatud artiklite 7, 21, 38, 51, artikli 71 lõike 4, artikli 83 lõike 6, artikli 100 lõike 4, artikli 101 lõike 5 ja artikli 102 lõike 6 kohaseid õigusi muuta I lisa 1. ja 4. jagu, II lisa, III lisa, IV lisa, V lisa A ja B osa, VII lisa ning VIII lisa A, B ja C osa, et kohandada neid teaduse ja tehnika arengu ning asjakohaste rahvusvaheliste standarditega. Komisjon hindab siiski vajadust neid kasutada, kui teadus ja tehnika uueneb või vastavaid rahvusvahelisi standardeid ajakohastatakse.
- Seni ei ole kasutatud artikli 19 lõike 7 kohast õigust seoses kõnealuse artikli lõike 6 punktis a ja artikli 16 punktis b osutatud taimekahjustajate täpsustamisega ning seal sätestatud erandite kohaldamise tingimustega. Komisjon hindab siiski vajadust sellega seoses tegutseda, võttes arvesse taimetervise alaste õigusnormide praktilisel kohaldamisel saadud kogemusi ja pidades silmas vajadust vähendada ettevõtjate halduskoormust.
- Ei kasutatud artikli 46 lõikes 2 sätestatud õigusi, mis on seotud kolmanda riigi piirialade ja liikmesriigi piirialade maksimaalse laiusega, mis on konkreetsete taimede, taimsete saaduste ja muude objektide puhul sobiv; asjaomaste taimede, taimsete saaduste ja muude objektide kolmanda riigi piirialadel ja liikmesriigi piirialadel vedamise maksimaalse vahemaaga ning loa andmise menetlustega taimede, taimsete saaduste ja muude objektide toomiseks liikmesriigi piirialadele ja neil aladel vedamiseks. Komisjon hindab vajadust sellega seoses tegutseda, võttes arvesse taimetervise alaste õigusnormide praktilisel kohaldamisel saadud kogemusi.
- Ei kasutatud artikli 65 lõikes 4 sätestatud õigusi, mis on seotud i) selliste ettevõtjate täiendavate kategooriate lisamisega, kelle suhtes ei kohaldata kõnealuse artikli lõiget 1, kui registreerimine tooks nende kutsetegevust puudutava taimekahjustajatega seotud madala riskiga võrreldes nende jaoks kaasa ebaproportsionaalse halduskoormuse; ii) erinõuetega teatavate ettevõtjakategooriate registreerimiseks, võttes arvesse tegevuse või asjaomase taime, taimse saaduse või muu objekti laadi, ning iii) lõike 3 esimese lõigu punktis a osutatud väikeste koguste ülempiiriga teatavate taimede, taimsete saaduste või muude objektide jaoks. Komisjon hindab vajadust sellega seoses tegutseda, võttes arvesse taimetervise alaste õigusnormide praktilisel kohaldamisel saadud kogemusi ja pidades silmas vajadust vähendada ettevõtjate halduskoormust.
- Ei kasutatud artikli 76 lõike 4 kohast õigust seoses kõnealuse lõike esimeses lõigus osutatud heakskiitmingimustega fütosanitaarsertifikaatide usaldusväärsuse tagamiseks. Komisjon hindab vajadust sellega seoses tegutseda, võttes arvesse taimetervise alaste õigusnormide praktilisel kohaldamisel saadud kogemusi.
- Ei kasutatud artikli 81 lõike 2 kohast õigust seoses niisuguste juhtude sätestamisega, kus teatavate taimede, taimsete saaduste või muude objektide puhul kohaldatakse kõnealuse artikli lõikes 1 osutatud erandit vaid väikeste koguste suhtes. Komisjon hindab vajadust sellega seoses tegutseda, võttes arvesse taimetervise alaste õigusnormide praktilisel kohaldamisel saadud kogemusi.
- Ei kasutatud artikli 87 lõike 4 kohast õigust seoses üksikasjalike meetmetega teatavate taimede, taimsete saaduste ja muude objektidega seotud visuaalse kontrolli, proovivõtu ja testimise ning kõnealuse artikli lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud kontrolli sageduse ja aja kohta, lähtudes konkreetsetest taimekahjustajatega seotud riskidest, mida kõnealused taimed, taimsed saadused või muud objektid endast kujutada võivad. Komisjon hindab vajadust sellega seoses tegutseda, võttes arvesse taimetervise alaste õigusnormide praktilisel kohaldamisel saadud kogemusi.

- Ei kasutatud artikli 96 lõike 2 kohast õigust seoses kõnealuse artikli lõikes 1 sätestatud nõuete muutmise, et kohandada neid rahvusvaheliste standardite arenguga ja eelkõige standardiga ISPM15. Komisjon hindab siiski vajadust sellega seoses tegutseda, kui teadus ja tehnika uueneb või vastavaid rahvusvahelisi standardeid ajakohastatakse.
- Ei kasutatud artikli 98 lõike 1 kohast õigust täpsustada puidust pakkematerjali märgist kasutavatele ettevõtjatele loa andmist käsitlevaid nõudeid, võttes asjakohasuse korral arvesse teaduse ja tehnika arengut ning rahvusvaheliste standardite arengut. Komisjonile peaks siiski jääma võimalus seda kasutada, kui teadus ja tehnika uueneb või vastavaid rahvusvahelisi standardeid ajakohastatakse.
- Ei kasutatud artikli 99 lõikes 1 sätestatud õigusi seoses nõuetega, mis käsitlevad i) ettevõtjatele loa andmist artikli 99 lõikes 1 osutatud ametlike kinnituste väljaandmiseks; ii) artikli 99 lõike 2 punkti a kohaselt loa saanud ettevõtjate järelevalvet pädeva asutuse poolt ja iii) artikli 99 lõike 2 punktis a osutatud loa kehtetuks tunnistamist. Komisjon hindab vajadust sellega seoses tegutseda, võttes arvesse taimetervise alaste õigusnormide praktilisel kohaldamisel saadud kogemusi.

4. KOKKUVÕTE

Komisjon peab vajalikuks kasutada kõiki määruses (EL) 2016/2031 sätestatud delegeeritud õigusaktide vastuvõtmise õigusi ka pärast praegust viieaastast perioodi. Vajadus neile õigustele tuginedes õigusnorme välja töötada jääb tulevikus alles. See on asjakohane, et kohandada neid eeskirju korrapäraselt uusimate teaduslike standarditega ja anda komisjonile võimalus tegutseda valdkondades, kus ta ei ole veel meetmeid võtnud, kuid kus tal võib olla vaja seda edaspidi teha.